

Сучасні означення інформації

СЛІНЬКО Тетяна Миколаївна - доцент кафедри конституційного права України Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого
УДК 342.4

Рассмотрены подходы относительно понятия «информация» в информатике (кибернетике) и информация в праве. Акцентируется внимание на сущности, содержании, и восприятии самого понятия «информация» и ее значения в обществе. Отмечается на необходимости исследования проблем информации, ее сущности, процессов ее собирания, обработки, хранения, передачи, распространения в контексте современного информационного общества.

Ключові слова: інформація, інформатика (кібернетика), теорія інформації, комунікація, інформаційна сфера, інформаційні правовідносини, інформаційні процеси, інформаційні ресурси, інформаційні технології, інформаційний простір.

Постановка проблеми

В умовах глобалізації, формування інформаційного суспільства та становлення нового міжнародного інформаційного порядку значимість інформації незмірно зростає, а теза англійського філософа Френсіса Бекона «хто володіє інформацією – володіє світом» набуває якісно нового змісту.

Сучасний світ, вільний від ідеологічного розколу другої половини ХХ століття, але більшою мірою рухомий розвитком новітніх технологій, в особливості інформаційних і комунікаційних призводить до появи ряду концепцій, які становлять розвиток суспільства в залежність від прогресу і ІКТ. У другій половині ХХ ст. прогрес ІКТ і, особливо, зміни в процесі збору, поширення, зберігання інформації, почали робити істотний

вплив на різні аспекти економіки, політики, культури, громадського життя. Можна з упевненістю говорити про те, що знання інформація стають на сьогодні одним із стратегічних ресурсів соціально-економічного, технологічного і культурного розвитку держави і суспільства. Змінюються природа і властивості інформації, а цінність інформації як економічного, так і інтелектуального ресурсу виходить на перший план.

Дослідження будь-якої конституційно-правової інституції має розпочинатись з вивчення її правової природи. Визначення поняття «інформація» необхідно розпочати з з'ясування змісту, який вміщується у цю філософську категорію. І хоч поняття інформації достатньо поширене, воно є одним із самих спірних і суперечливих. Але разом з тим, ця поширеність поєднується з невизначеністю та дискусійним характером самого визначення поняття інформації. Багато в чому ця дискусія була пов'язана із специфічним характером принципів та методів вивчення та використання інформації в різних галузях науки і практики. Ці розбіжності проявляються в сприйнятті самої інформації, у визначенні форм її прояву у матеріальному світі, її місця у певних системах світогляду, її ролі у функціонуванні індивідів, суспільних груп, держави та суспільства в цілому.

Мета статті полягає у науковому аналізі сучасних підходів щодо визначення поняття «інформація» в інформатиці (кібернетиці) та інформація в праві.

Виклад основних положень

Аналіз досліджень, в яких започатковано розв'язання проблеми сучасного означення інформації свідчить про те, що окремі аспекти даної проблематики вже знайшли відображення у ряді публікацій закордонних та вітчизняних дослідників. Це, передусім І.Л. Бачило, Ю.М. Батурін, А.Б. Венгеров, О.О. Городов, В.Н. Лопатін, В.О. Копилов, М.М. Расолов, М.А. Федотов та ін.; вітчизняні фахівці – І.В. Арістова, Ю.Г. Бараш, О.А. Баранов, В.М. Брижко, В.Д. Гавровський, М.С. Демкова, Р.А. Калюжний, А.П. Коваленко, Б.А. Кормич, О.В. Кохаловська, А.І. Марущак, О.В. Нестеренко, О.П. Пилипчук, П. М. Рабінович, В.В. Речицький, В.О. Серьогін, О. Скрипнюк, В.В. Седедюк, С. Шевчук, М.Я. Швец, В. С. Цималюк та ін.

У демократичних державах сучасне життя неможливо уявити без активного, упорядкованого руху та обміну інформацією. Умовою вільного і відкритого суспільства, а допомогою інформації громадяни, особливо без громадянства, державні та громадські структури задовольняють свої інтереси, реалізують конституційні права і свободи. Інформація є інтелектуальним надбанням народу і держави, складовою напрямів та напрямів реформування економіки, адміністративної системи, демократичних перетворень, ресурсом суспільства, «який не повинен втрачатися безцінно і неефективно» [2, с.198; 8, с.15; 18, с.198]. Кількість інформації в системі є мірою організованості системи [2, с.56].

Необхідно зазначити, що інформація існує у суспільстві з моменту його зародження, але предметом наукових досліджень така важлива субстанція як інформація стала порівняно нещодавно. До середини 20-х рр. ХХ ст. під інформацією (у перекладі з латинської *informatio* – ознайомлення, роз'яснення, викладення) дійсно розуміли «відомості та повідомлення», які передаються усно, письмово або іншим способом. Та з розвитком суспільства прийшло розуміння того, що обсяг поняття інформація має включати в себе всі види інформації щодо живої та неживої природи, кібернетичної техніки та суспільних процесах.

Проблемами інформації, її сутності, процесами її збирання, обробки, зберігання, передачі, розповсюдження вчені стали безпосередньо займатися лише у ХХ столітті. Розвиток математичних знань в поясненні процесів передачі даних по каналах зв'язку і появу прикладної теорії інформації, розвиток біології і генетики, поява кібернетики, теорії систем та інформатики зумовило становлення терміна «інформація» як загальнонаукового поняття [2, с. 24-37].

Інформація стала предметом окремої галузі науки – кібернетики (від грецького *kybernetike* – мистецтво управління), яка представляє собою науку про загальні риси процесів та систем управління в технічних пристроях, живих організмах та людських організаціях. У кібернетичі та інформатичі поняття інформації є тісно пов'язаним з природою і функціями знаків та інших символічних форм.

Існує багато наукових визначень поняття «інформація», але більшість сучасних вчених в різних галузях знань вимушені визнати, що вичерпного поняття інформації сформулювати неможливо, оскільки воно буде коливатися в залежності від напрямків наукових досліджень та завдань, що вирішуються в кожній науково-прикладній ситуації. Однією з важливих проблем сучасної науки, як вже зазначалось, є розкриття поняття «інформація», яке стало загальнонауковою категорією [4.с.103].

В даний час зустрічається більше тридцяти визначень поняття інформації, і мабуть, вироблення єдиного поняття, яке задовольнило б усі претензії вчених, являється поки справою майбутнього [14,с. 26-29]. Відома достатньо велика кількість різних точок зору щодо сутності цього явища.

В спеціальних дослідженнях за звичай виділяють такі типи інформації, як структурна, біологічна і соціальна, кожний з яких є приналежністю відповідних фаз руху матерії – неорганічної, органічної та соціальної матерії. На думку вчених, об'єктивно існуюча в неживій природі структурна інформація, яка накопичується в міру еволюції матеріальних систем, підвищує організованість об'єктів неорганічного світу. Як зазначав Р.Ф.Абдеев, всі вони можуть бути зведені до

двох рiзних пiдходiв, двох концепцiй iнформацiї – атрибутивної та функцiональної [1, с.162].

«Атрибутивiсти» визначають iнформацiю як властивiсть усiх матерiальних об'єктiв, тобто як атрибут матерiї. Такої думки дотримуються А.С.Пресман, В.Н.Саблiн, В.А.Мiнаєв та деякi iншi вченi [14, с.127].

В.Н. Лопатiн вважає, що «та обставина, що iнформацiя реалiзується тiльки через об'єкти матерiї та її властивостi, дозволяє нам стверджувати, що всiяка iнформацiя матерiальна» [9,с.23].

«Функцiоналiсти» заперечують наявнiсть iнформацiйних процесiв в неживий матерiї, вважаючи, що iнформацiї немає поза управлiнням, регулюванням, вона присутня лише при передачi сигналiв в самоврядних, функцiональних системах. Так, представник цього пiдходу Н.Ю.Клiмович, вважає, що пiд iнформацiєю треба розумiти «тiльки те, що розумiється та само вiдтворює iнформацiю...», а «iнформацiя – це мова» [7, с.132].

На нашу думку, кожна з цих концепцiй вiдображає деякi важливі властивостi iнформацiї, але не дозволяє скласти достатньо повне уявлення про її сутнiсть.

Останнiм часом стала популярною iнформацiологiя, наука, яка розглядає iнформацiю в ще бiльшому її онтологiчному значеннi, нiж у атрибутивiстiв. В цьому аспектi вивчення iнформацiї являється «генералiзацiйною фундаментальною основою мiкро i макродiнамiчних процесiв Всесвiту» [22, с.14 – 23]. За цим пiдходом усi вiдносини мiж будь-якими об'єктами та елементами (вiд окремих атомiв та частинок до галактик i Всесвiту в цiлому) ґрунтується на процесi обмiну iнформацiєю. Отже, i сама iнформацiя є головним ресурсом розвитку як у мiкро-, так i в макросвiтi, головним ресурсом розвитку людства [6, с.7].

Внаслiдок цього, як справедливо вiдмiчає Л.Тондл, «термiн iнформацiя став в останнiй час словом, яке не тiльки часто застосовується, а також чимось, що збуджує певнi сподiвання» [17, с.391]. На його думку, мова йде, насамперед, про очiкування, яке вiдноситься до проблематики, яка має щось загальне з математичною теорiєю iнформацiї в розумiннi К.Шеннона та з об'ємною i

вже зараз математично i технiчно добре об'єднаною проблематикою надання та обробки даних [20, с. 77].

Зважаючи на вказанi пiдходи щодо сутностi цього явища зазначимо поняття «iнформацiя», якi отримали найбільш широке розповсюдження в науковiй сферi: iнформацiя – позначення змiсту, отриманого iз зовнiшнього свiту в процесi нашого пристосування до нього i пристосування до нього наших вiдчуттiв (Н.Вiнер); iнформацiя – заперечення ентропiї (Л. Бриллюєн); iнформацiя – мiра складностi структур; кiлькiсть непередбачуваного у повiдомленнi (А.Моль); iнформацiя – вiдображене рiзноманiття (А.Д. Урсул); iнформацiя – передача рiзноманiття (У. Ешбi); iнформацiя – комунiкацiя i зв'язок, в процесi яких встановлюється неяснiсть (К. Шеннон); iнформацiя – вiдомостi, якi мiстяться в даному словесному повiдомленнi i розглядаються як об'єкт передачi, зберiгання i переробки (А. Ахматова) [11;16;19; 21].

Першi спроби з'ясувати поняття iнформацiї вiдображенi у працях Р.Фiшера 1921р. (вiроятнiсна концепцiя) та Р.Хартлi 1928р. (логарифмiчна мiра кiлькостi iнформацiї), яка передувала появі класичнiй статистичнiй теорiї зв'язку Н.Вiнера – К.Шеннона 1948р. (кiлькiсть iнформацiї як мiра зменшення невизначеностi) [20, с.1-11].

Загальновiдомо, що теорiя iнформацiї починається з робiт Клода Шеннона i Уоррена Уiвера, якi були опублiкованi наприкiнцi 40-х рокiв ХХ ст. В класичнiй теорiї iнформацiї увага переважно придiлялась тим аспектам iнформацiї, якi називаються технiчними. Виходячи з даної теорiї iнформацiя є кiлькiсть, яка вимiрюється в «бiтах», i яка визначається як iмовiрнiсть частотностi символiв. Вказана дефiнiцiя виникла iз потреб iнженерiв комунiкацiйних технологiй, якi зацiкавленi у вимiрюваннi зберiгаємих та передаємих символiв, якi заснованi на системi подвiйного обчислювання (включити – виключити, так – нi, 0 – 1).

Засновником теорiї iнформацiї вважається К. Шеннон, який на початку 1960 р. в своїй роботi «Працi по теорiї iнформацiї та кiбернетики» виклав кiлькiсно-математичнi принципи iнформацiї, визначаючи остан-

ю як невизначеність що скорочується. К. Шеннон і У. Уївер запропонували імовірні методи для визначення кількості інформації, що передається, а також дали визначення інформації, яка розглядається як фактор, що усуває невизначеність вибору, при чому кількість інформації тим більше, чим більша невизначеність усувається за допомогою цієї інформації.

Кількість інформації К. Шеннон визначив формулою, яка може бути застосована при розрахунках технічної комунікації. Разом з тим, математична теорія інформації не охоплює всієї багатоманітності змісту інформації, оскільки вона, насамперед, абстрагується від змістовної (семантичної) сторони повідомлення. З точки зору цієї теорії, «суплишність 100 букв, які вибрали випадково, поразу у 100 слів з газети, п'єси Шекспіра або теорема Ейнштейна має у точності однакову кількість інформації» [20. с. 1-11].

Теорія інформації К. Шеннона стала заребуваною із зростанням інформатизації суспільства для визначення обсягів інформаційних потоків і згодом дала можливість розвинути нові концепції впорядкування інформаційних процесів.

Кінець ХХ ст. вніс значні зміни у сприйняття самого поняття інформації та її значення у суспільстві. Це пов'язано з тим, що зробили в науці та техніці результати вивчення і розробок управлінських аспектів інформації. В середині ХХ століття були узагальнені результати наукових досліджень в аналізі теорії класичного управління, теорії автоматичного регулювання, теорії організаційного управління та деяких інших, як чи інакше пов'язаних з інформацією. В результаті такого системного осмислення досягнень науки та техніки з'явилася нова наука кібернетика, батьком якої є видатний американський математик Норберт Вінер [4]. Термін «інформація» він використовував у своїх наукових працях для позначення «робочого тіла», за допомогою якого забезпечується управління. Н. Вінер розглядав інформацію як специфічну субстанцію, відмінну як від матеріального так і від ідеального, стверджуючи, що інформацію не можна вважати ні матерією, ні енергією. Його ідеї стали основою наукової концепції, яка

розглядає інформацію як основу всього існуючого, першопричину всіх явищ і процесів [11].

Виходячи з його визначення інформація виступає як філософська категорія нарівні з матерією і енергією. Зрозуміло, що таке філософське визначення інформації щодо права неприйнятно, так само, наприклад, як і регулювання відносин з приводу енергії взагалі або матерії. Інформація, як об'єкт правовідносин, має бути конкретизована, організована належним чином, «прив'язана» до ситуації та до конкретного виду відносин, класифікована за видами й тому подібним чином «підготовлена» для здійснення з її приводу дій, врегульованих нормами права.

Одним із найбільш вдалих, на наш погляд, видається визначення інформації, яке запропонував А. Моль – «інформація — це кількість непередбачуваного, яка міститься в будь-якому змістовному повідомленні» [11]. По суті, інформація — це новизна, яка може бути усвідомлена. У зв'язку з цим адресат, який може зрозуміти й адекватно використати значення новизни є необхідним атрибутом інформації, і без нього інформація не існує. Отримуючи інформацію або обмінюючись нею адресат в першу чергу оцінює її значення та цінність: чи є вона суттєвою, точною, цікавою, компетентною, корисною? Разом з тим, для теорії інформації, яка покладена в основу багатьох вимірів інформаційного вибуху, ці параметри не є суттєвими.

А. Етціоні вважав інформацію формою знання, що виступає як незвичайна людська цінність у вигляді набору символів, а не об'єктів [23, Р.136.].

Провідний вчений С. Лем, йдучи за визначенням Н.Вінера, називав інформацію матеріальним явищем, яке не є ні матерією, ні енергією. Для пояснення змісту цього поняття, він наводив приклад «Гамлета» В. Шекспіра. С. Лем підкреслював, що мільйон книг із заголовком «Гамлет» — це мільйон фізичних предметів, які є тільки одним «Гамлетом», повтореним мільйон разів. На нашу думку, у цьому полягає різниця між символом, який втілює інформацію, та її матеріальним носієм. Разом з тим, для того щоб «Гамлет» існував як інформація, має іс-

нувати і той, хто здатний його зрозуміти [13, с.30.].

Вважають, що сутність інформації найбільш повно розкрита в роботах з філософії. В довідковій філософській літературі поняття «інформація» розкривається як «одне із найбільш загальних понять науки, яке визначає деякі відомості, сукупність будь-яких даних, знань та ін.». При цьому зазначено, що само поняття «інформація» за звичай передбачає наявність трьох об'єктів – джерела інформації, споживача інформації і передаючого середовища. Разом з тим, інформація не може бути передана, прийнята або збережена у чистому вигляді. Носієм інформації є повідомлення. В особистому спілкуванні інформацію сприймають як загальнолексичне поняття, хоча вона існує і як природно-наукова категорія, і як філософська, світосприйнятна.

В філософських дослідженнях як вітчизняних науковців так і зарубіжних вчених інформація представлена як фундаментальна субстанція, яка вимірюється з такими поняттями, як матерія і енергія. Прийнято виділяти два аспекти існування інформації як субстанції. По – перше, це внутрішня інформація, яка є мірою організації, або впорядкованості системи чи процесу, їх внутрішньою характеристикою, і по-друге, це зовнішня інформація, яка безпосередньо пов'язана з процесом відображення як у матеріальному, так і в нематеріальному світі [6, с. 6].

ЮНЕСКО визначило інформацію як універсальну субстанцію, що пронизує усі сфери людської діяльності, яка слугує провідником знань та відомостей, інструментом спілкування, взаєморозуміння і співробітництва, утвердження стереотипів мислення та поведінки. Наведене визначення інформації за своєю сутністю є семантичним визначенням інформації, яке відображає її змістовний аспект. До семантичної відноситься і нормативно-правова інформація, і інформація, що міститься в текстах офіційних документів, тобто більша частина інформації, яка застосовується у правовій сфері.

Необхідно зауважити, що у вітчизняній науці до 70-х років термін «інформація» не застосовувався ні в загальній теорії права, ні в законодавстві. Як правило, застосовували

такі еквіваленти, як «дані», «матеріали», «відомості», «повідомлення» та інші. Як вже раніше нами зазначалося на початку 60-х років у світі починають розвиватися дослідження з правової кібернетики, і як слідство створюються перші інформаційно-пошукові системи з законодавства. В ході цих досліджень науковці стали використовувати поняття інформації та правової інформації. Одночасно, здійснюються перші спроби розробити теоретичні проблеми правової інформації.

А.Б. Венгеров виділяв два види правової інформації. До першого виду відноситься та інформація, яка містить нормативно-правові акти. До другого виду вчений відносив інформацію про юридичні документи, які видає документальна інформаційно-пошукова система. Цю інформацію він вважав вторинною, яка може містити відомості про нормативні акти, їх частинах, об'єднанні актів в систему, про джерела опублікування та ін.

Поняття правової інформації розглядалося переважно скрізь призму ідей теорії управління і кібернетики, які займали у ті роки значне місце. Саме в цей час була зроблена спроба розробити «інформаційну концепцію права». Однак, як свідчить практика, ця ідея не була реалізована. А вже з 90-х років категорії «інформація» та «правова інформація» підіймаються до рівня категорій загальної теорії права.

На думку В. Речицького інформація — це кількість непередбачуваного (нового) у повідомленні, що має сенс і поширюється від одного суб'єкта інформаційних відношень до іншого, причому повний ефект передачі інформації залежить від засобів та можливостей її тлумачення і прочитання автором, ретранслятором і адресатом [13,с.26-45].

В практичному розумінні поняття інформації визначено С. І. Ожеговим, інформація – це: а) відомості про оточуючий світ та процеси, які в ньому відбуваються; б) відомості, які повідомляють про положення справ, про стан чого-небудь [15,с.156].

Показово в цьому контексті, що інформації як соціально-філософській категорії приділялось багато уваги в роботах вчених-юристів. Так І.Л.Бачило визначає інформацію як «характеристику навколишнього світу у всій його різноманітності, яка виникає

процесі пізнання останнього і дозволяє на основі пізнання і виміру властивостей предметів, явищ, процесів, фактів і відображення їх в різноманітних формах сприйняття ідрізняти їх ознаки, елементи, значення і становлювати зв'язки і залежності всього агатоманіття прояву матеріального, духовного, ідеологічного світу» [2, с. 17].

Є. Матінає підкреслював, що інформація – це не будь-які повідомлення, відомості, дані, а лише ті, які зменшують в одержувача невизначеність знання про об'єкт, що цікавить його. При цьому вчений акцентує увагу на тому, що цінність інформації надзвичайно суб'єктивна і обумовлена її необхідністю, важливістю для одержувача [10].

Досить схожа позиція у В.В. Речицького який визначає інформацію як новизну, яка має різний зміст для різних адресатів, як кількість непередбачуваного (нового) у повідомленні, що має сенс і поширюється від одного суб'єкту інформаційних відносин до іншого, причому повний ефект передачі інформації залежить від засобів та можливостей її тлумачення і прочитання автором, реанслятором і адресатом [13, с. 20].

Вивчаючи поняття «інформація», треба звернути увагу на змістовне значення цього слова, оскільки деякі зарубіжні правові доктрини заміняють поняття «інформація» терміном «комунікація» (наприклад, Закон Французької Республіки «Про свободу комунікації»). Застосування терміна «комунікація» замість «інформація» було б методологічною помилкою, оскільки інформацію необхідно розглядати як елемент суспільного буття і властивість суспільної свідомості. Термін «комунікація» є лише вираженням інституційного змісту явища. Якщо комунікація – це механізм спілкування, взаємодія суспільних об'єктів, то інформація – це змістовна сторона спілкування, взаємодія суспільних суб'єктів [5].

В Україні на конституційному рівні закріплюється право кожного на інформацію (ст. ст. 31, 32, 34, 35 Конституції України). Зокрема, ч. 2 ст. 34 Конституції України передбачається право кожного вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати

ти інформацію усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір.

Аналіз законодавчих та інших нормативно-правових актів останніх років свідчить про те, що термін «інформація» набуває все більшого значення. Термін «інформація» широко використовується національним законодавцем в законах України «Про інформацію», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про телебачення і радіомовлення», «Про державну таємницю» та інших.

Згідно з законом України «Про інформацію» інформація – це будь-які відомості та /або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях та відображені в електронному вигляді. Офіційне тлумачення цього Закону надано Рішенням Конституційного Суду України №5 зп/1997 від 30 жовтня 1997 р. Таке визначення є додатковою гарантією передбаченого ст. 18 та 19 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права та ст. ст. 34 та 35 Конституції України права кожної людини на свободу думки, на безперешкодне дотримання своїх поглядів, права на свободу совісті, світогляду та віросповідання, оскільки, як ми вже відмітили, інформація, якою оперує окрема людина, безпосередньо не підлягає будь якому правовому регулюванню, що залишає особі повну свободу щодо власних поглядів, переконань та системи цінностей.

Висновок

Інформація постає перед нами складною та багатогранною субстанцією, яка має велику кількість вимірів та специфічних характеристик. Предметом правового регулювання вона стає лише при її комунікаційній конвертації для використання іншими членами суспільства. Для правового регулювання інформації не менш важливе значення мають також її зміст, юридичні властивості, інші характеристики, мета та спрямованість інформаційних процесів. Такий підхід ще раз підтверджує, що інформація як важливий ресурс суспільства набуває все більшого значення в житті особи, суспільства, держави, постійно ускладнюючись, отримує все більш складні та різноманітні інструменти та засо-

АНОТАЦІЯ

Розглянуто підходи щодо поняття «інформація» в інформатиці (кібернетиці) та інформація в праві. Акцентується увага на сутності, змісті, та сприйнятті самого поняття «інформація» та її значенні у суспільстві. Наголошується на необхідності дослідження проблем інформації, її сутності, процесів її збирання, обробки, зберігання, передачі, розповсюдження в контексті сучасного інформаційного суспільства.

би (механізми, канали та інш.) її виробництва, передачі, фіксації, зберігання.

Література

1. Абдеев Р.Ф. Философия информационной цивилизации // Р.Ф. Абдеев. – М. Наука. 1994. – 235с.
2. Бачило И.Л. Информационное право: / И.Л.Бачило, В.Н.Лопатин, М.А. Федотов : учебник под ред. Б.Н.Топорнина. СПб. СПб гос. ун-т, 2001. 220 с.
3. Винер Н. Кибернетика, или управление и связь в животном и машине //Н. Винер. -М. Наука.1983. – 341с.
4. Винер Н. Кибернетика. /Н. Винер. – М. Госкомиздат.1958. 220с.
5. Коновченко С.В. Информационная политика в России / С.В. Коновченко, А.Г. Киселев. М.: РАГС. 2004. – 528с.
6. Кормич Б.А. Інформаційне право: підручник./ Б.А. Кормич. – Харків: БУРУН і К, 2011. –334 с.
7. Климович Н.Ю. Без формул о синергетике // Н.Ю.Климович. – Минск. Минский гос. ун-т. 1986. – 170 с.
8. Кутафин О.Е. Проблемы становления информационного права в России // О.Е. Кутафин, В.А. Копылов /. Сб. НТИ. Сер. 1999. -№ 8.
9. Лопатин В.Н. Информационная безопасность России: человек, общество, государство // В.Н. Лопатин. -СПб. МВД России. СПб., 2000. -180с.
10. Матминас Е.З. К классификации информации в экономике / Е.З. Матминас.

SUMMARY

Action at law concept of "information" in computer science (cybernetics) and the right to information. Attention is focused on the nature, content and perception of the concept of "information" and its meaning in society. The necessity of research into the problems of information, its essence, the process of collecting, processing, storage, transmission, distribution in the context of modern information society.

Экономика и математические методы. – М.Спарк. т.1. Вып.4. 1965. -140с.

11. Моль А. Социодинамика культуры / Моль А. – М.: Прогресс, 1973. – 150с.
12. Рассолов М.М. Информационное право / М.М. Рассолов. – М., 1999.- 250с.
13. Речицький В.В. Відкритість інформації як універсальна вимога // В.В. Речицький / Вісник Національної Академії наук України, 2003, №9, С.26-45.
14. Соколов Б.В. Теория информации: эволюция взглядов и подходов, современные подходы и возможные пути развития / Б.В. Соколов, А.В. Алексеев / Проблемы информатизации. 2001. № 3. – С. 26-29.
15. Ожегов С.И. Словарь русского языка. / С.И. Ожегов. – М. Наука. 1978. – 890с.
16. Тарасенко Ф.П. Введение в курс теории информации.// Ф.П. Тарасенко. – Томск. Томский гос. ун-т. 1963. – 220с.
17. Тондл Л. Проблемы семантики. // Л. Тондл. – М., Прогресс. 1975. – 190с.
18. Тихомиров Ю.А. Публичное право // Ю.А. Тихомиров. – М. 1995 –198.
19. Теория информации и ее приложения (под ред. А.А.Харкевича). М. Госюриздат. 1949. – 210 с.
20. Шеннон К. Работы по теории информатики и кибернетики. /К. Шеннон. М.Прогрес.1963. -180с.
21. Эшби У.Р. Введение в кибернетику // У.Р. Эшби. -Иностранная литература. 1958. – 150с.
22. Юзвизин И.И. Информациология. / И.И. Юзвизин. – М., – С. 14- 23.
23. Etzioni A. The Active Society. — New York, London : The Free Press, 1968. – P. 136.

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КРИМІНОЛОГІЧНА АСОЦІАЦІЯ УКРАЇНИ
МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ
ЗАХІДНО-РЕГІОНАЛЬНА АСОЦІАЦІЯ КЛУБІВ ЮНЕСКО
АКАДЕМІЯ ЮРИДИЧНИХ НАУК МОЛДОВИ
ІНСТИТУТ ДЕМОКРАТІЇ МОЛДОВИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ

ПРАВО.UA

LAW.UA

KHARKIV NATIONAL UNIVERSITY OF INTERNAL AFFAIRS
CRIMINOLOGICAL ASSOCIATION OF UKRAINE
INTERREGIONAL ACADEMY OF PERSONNEL MANAGEMENT
WEST REGIONAL ASSOCIATION OF UNESCO CLUBS
ACADEMY OF LAW SCIENCE OF MOLDOVA
INSTITUTE FOR DEMOCRACY OF MOLDOVA
NATIONAL ACADEMY OF LEGAL SCIENCES OF UKRAINE
MINISTRY OF JUSTICE OF UKRAINE

№ 2, 2016

Спеціалізоване
видавництво

Specialized
publishing house